

nationale ombudsman

Rapport

Openbaar Ministerie geeft auto te laat terug na inbeslagname

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het Openbaar Ministerie gegrond.

De klacht

Verzoeker klaagt erover dat zijn auto in beslag is genomen. Ook klaagt verzoeker over de manier waarop de inbeslagname en de teruggave van de auto heeft plaatsgevonden. Tot slot klaagt verzoeker erover dat het OM niet (tijdig) en/of onvoldoende op zijn klachten hierover reageerde.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Inbeslagname

Verzoeker leende zijn auto uit aan zijn zoon, die een hoveniersbedrijf heeft. Verzoekers zoon leende de auto vervolgens uit aan één zijn medewerkers, persoon X. Op 1 juli 2019 werd X als bestuurder van de auto door de politie staande gehouden. Hij bleek onder invloed van drugs te zijn. Ook was X niet in het bezit van een geldig rijbewijs, want er gold een ontzegging van de rijbevoegdheid. Uit de politiesystemen bleek dat X de afgelopen jaren vaker onder invloed en zonder geldig rijbewijs te hebben gereden. Op basis van het bovenstaande nam de politie de auto in beslag en bracht zij deze ter bewaring over naar Domeinen Roerende Zaken (DRZ). Verzoeker werd niet op de hoogte gesteld van de inbeslagname. Hier kwam hij later zelf achter.

Teruggave

Op 5 juli 2019 gaf de officier van justitie een machtiging af tot vervreemding van de auto. De kosten van de bewaring stonden volgens de officier van justitie namelijk niet in redelijke verhouding tot de waarde van de auto, die DRZ op 150 euro had vastgesteld.

Op 8 juli 2019 verzocht verzoeker het OM tot teruggave van zijn auto. Op 1 augustus 2019 besloot de officier van justitie tot teruggave van de auto. Ook wees de officier van justitie X schriftelijk op de wettelijke mogelijkheid om beklag te doen tegen de teruggave. X deed geen beklag, waarna verzoeker zijn auto op 28 augustus 2019 terugkreeg.

Verzoekers klacht en verzoek om schadevergoeding bij het OM

Op 15 september 2019 diende verzoeker een klacht in bij het OM. Volgens verzoeker was de inbeslagname onterecht, omdat hij niet wist dat X geen geldig rijbewijs had. Verzoeker klaagde dat hij niet door het OM was geïnformeerd over de inbeslagname. Ook klaagde hij erover dat hij zijn auto pas na bijna twee maanden had teruggekregen. Verzoeker diende een verzoek tot een schadevergoeding van 500 euro in, voor de periode dat hij zijn auto niet had kunnen gebruiken.

Het OM reageerde niet op verzoekers klacht. Ook niet nadat verzoeker het OM hierover in de periode september 2019 tot en met juli 2020 herhaaldelijk schreef en belde.

Overzicht

1 juli 2019	inbeslagname
5 juli 2019	machtiging tot vervreemding
8 juli 2019	verzoek tot teruggave
1 augustus 2019	beslissing tot teruggave
15 augustus 2019	aflopen beklagtermijn teruggave
28 augustus 2019	verzoeker ontvangt zijn auto terug

De reactie van het OM

Op 27 oktober 2020 ontving verzoeker een schriftelijke reactie van het OM. Het OM bood zijn excuses aan voor de late reactie. Verzoekers brieven waren volgens het OM na ontvangst weliswaar geregistreerd, maar waren om onduidelijke redenen blijven liggen en niet beantwoord. De behandeling van verzoekers recentere brieven waren niet voortvarend genoeg op gang gekomen. Verzoekers klacht werd op dit punt gegrond verklaard.

Het OM stelde dat verzoeker niet was geïnformeerd over de inbeslagname, omdat er geen wettelijke bepaling bestaat die het OM daartoe verplicht. Ook stelde het OM dat verzoeker als eigenaar van de auto had kunnen weten dat X geen geldig rijbewijs had. Verzoeker is volgens het OM als eigenaar te allen tijde verantwoordelijk voor de personen die in zijn auto rijden.

Het OM wees het verzoek tot schadevergoeding af, omdat de inbeslagname van de auto rechtmatig was. De auto was namelijk bestuurd door X, die op dat moment onder invloed van drugs was en geen geldig rijbewijs had. Ook was sprake van recidive, omdat X eerder onder invloed en zonder geldig rijbewijs had gereden. Daarom was de inbeslagname rechtmatig.

Wat is er volgens verzoeker gebeurd en wat is zijn standpunt?

Verzoeker heeft zowel bij het OM als bij de Nationale ombudsman zijn klacht toegelicht. Uit deze toelichting komt het volgende beeld naar voren.

Verzoeker vindt dat het OM hem als eigenaar van de auto had moeten informeren over de inbeslagname. Ook had het OM de auto na inbeslagname sneller aan verzoeker moeten teruggeven. Er waren geen redenen om de auto langer uit zijn bezit te houden. Verzoeker had immers weinig te maken met het misdrijf dat X had gepleegd. Verzoeker wist bij het uitlenen van zijn auto niet dat X zijn auto onder invloed en zonder geldig rijbewijs zou gaan besturen.

Verzoeker vindt de uitleg van het OM over het uitblijven van een reactie op zijn klachten te vaag. Door deze gang van zaken voelt hij zich niet serieus genomen. Verzoeker heeft na het uitblijven van een reactie op zijn klacht over de inbeslagname meerdere keren naar het OM geschreven en gebeld. Hij klaagde over de inbeslagname en over het uitblijven van een reactie op zijn klacht(en). Het OM liet verzoeker telefonisch weten dat zijn klachten waren ontvangen, maar het kon verzoeker niet vertellen wanneer hij een inhoudelijke reactie zou krijgen. Verzoeker vindt het onbegrijpelijk dat zijn brieven (ondanks rappel) zo lang onbeantwoord zijn gebleven.

Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?

De Nationale ombudsman heeft verzoekers klacht onderzocht door de stukken te bestuderen die door verzoeker en door het OM zijn verstrekt. Ook heeft de ombudsman het OM een aantal vragen gesteld. Daarnaast heeft de ombudsman acht geslagen op relevante wet- en regelgeving.

Wet en regelgeving

De inbeslagname van goederen is geregeld in artikel 94 van het Wetboek van Strafvordering (WvSv). De afhandeling van een inbeslagname is geregeld in de artikelen 116 tot 119 van het WvSv.

In de Aanwijzing inbeslagname (artikel 94 WvSv) en het Besluit inbeslaggenomen voorwerpen zijn de regels omtrent (de afhandeling van) inbeslagname verder uitgewerkt.

Uit de bijlage van de Aanwijzing volgt dat een voertuig in beslag wordt genomen bij overtreding van artikel 8 van de Wegenverkeerswet (rijden onder invloed) en daarbij sprake is van tweemaal recidive in de vijf voorafgaande jaren.

Uit artikel IV.1 van de Aanwijzing volgt de grondregel dat het OM na inbeslagname zo spoedig mogelijk een beheersbeslissing neemt. Daarbij dient het OM altijd eerst de mogelijkheid van teruggave te overwegen.

Uit artikel 117 WvSv volgt dat de officier van justitie een machtiging tot vervreemding van het inbeslaggenomen voorwerp kan afgeven als de kosten van bewaring niet in redelijke verhouding staan tot waarde van het voorwerp.

Op grond van artikel 552a WvSv kunnen belanghebbenden zich schriftelijk beklagen over inbeslagneming.

Vragen van de Nationale ombudsman

Tijdens zijn onderzoek heeft de ombudsman – samengevat weergegeven – onder andere aan het OM gevraagd:

- of verzoeker geïnformeerd is over het beslag op zijn auto en/of de beslissingen van het OM in dat verband;
- zo ja, wanneer en waarover is verzoeker geïnformeerd;
- waarom het OM niet uit zichzelf en kort na de inbeslagname de auto aan verzoeker heeft teruggeven;
- wanneer het OM bekend werd met het feit dat verzoeker de eigenaar van de auto is;
- in hoeverre in verzoekers geval de mogelijkheid tot teruggave aan hem is overwogen, alvorens de machtiging tot vervreemding werd afgegeven;
- of het OM van oordeel is dat verzoeker wist of redelijkerwijs kon vermoeden dat er een relatie bestond tussen de auto en het gepleegde strafbare feit;
- of het OM nu terugkijkend van mening is dat het eerder tot teruggave aan verzoeker had kunnen overgaan.

Het standpunt van het OM

In reactie op het onderzoek van de ombudsman en de door hem gestelde vragen liet het OM onder andere het volgende weten.

Verzoeker is door het OM niet geïnformeerd over de inbeslagname van de auto, omdat hij hiervan kennelijk al op de hoogte was geraakt. Dat blijkt uit zijn verzoek tot teruggave van 8 juli 2019.

Het OM wist bij de inbeslagname dat verzoeker (en niet X) de eigenaar van de auto was, maar gaf de auto niet uit zichzelf en niet kort na de inbeslagname terug aan verzoeker, omdat sprake was van (gevaar voor) recidive (door X). De medewerker die besloot tot vervreemding van de auto, is momenteel niet meer werkzaam in de betreffende functie. Daarom kan het OM niet vertellen of de mogelijkheid tot teruggave aan verzoeker is overwogen, voordat de machtiging tot vervreemding (vanwege het recidivegevaar) werd afgegeven.

Het OM was in eerste instantie van mening dat verzoeker wist of kon vermoeden dat er een relatie bestond tussen de auto en het gepleegde strafbare feit. Verzoeker was namelijk de werkgever van X en had zodoende moeten controleren of X een rijbewijs had. Daarnaast kon verzoeker vermoeden dat X onder invloed van drugs was, omdat X bij de politie verklaarde dat hij dagelijks drugs gebruikte.

Achteraf gezien is het OM van mening dat verzoeker dit niet wist of kon vermoeden¹. Dat is de reden waarom het OM op 1 augustus 2019 toch besloot om de auto terug te geven aan verzoeker. Die beslissing had het

---

¹ Dit gewijzigde standpunt is door het OM niet toegelicht.

OM bij nader inzien ook op 5 juli 2019 kunnen nemen, toen de machtiging tot vervreemding werd afgegeven. Op dat moment was namelijk al duidelijk dat verzoeker niet wist of kon vermoeden dat X onder invloed en zonder geldig rijbewijs zou gaan rijden.

Het OM concludeert dat de auto, met inachtneming van de wettelijke beklagtermijn van twee weken voor X, vier weken eerder aan verzoeker had kunnen worden teruggegeven. Daarom ziet het OM aanleiding om als gebaar van coulance 250 euro aan verzoeker te vergoeden.

Het oordeel van de Nationale ombudsman

De ombudsman komt op basis van zijn bevindingen tot een oordeel over de klacht. De klacht luidde als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat zijn auto in beslag is genomen. Ook klaagt verzoeker over de manier waarop de inbeslagname en de teruggave van de auto heeft plaatsgevonden. Tot slot klaagt verzoeker erover dat het OM niet (tijdig) en/of onvoldoende op zijn klachten hierover reageerde.

De Nationale ombudsman toetst het handelen van het OM aan de behoorlijkheidsvereisten van *redelijkheid* en *goede organisatie*.

Over de teruggave van de auto aan verzoeker

Het behoorlijkheidsvereiste van *redelijkheid* houdt in dat de overheid de verschillende belangen tegen elkaar afweegt voordat zij een beslissing neemt. De uitkomst hiervan mag niet onredelijk zijn. Dat betekent dat het OM bij een inbeslagname de relevante feiten verzamelt en kijkt naar alle omstandigheden van het geval. De verzamelde gegevens en de betrokken belangen worden zorgvuldig tegen elkaar afgewogen.

Vier dagen na de inbeslagname van de auto besloot het OM tot vervreemding van de auto. Drie dagen later verzocht verzoeker om teruggave. Bijna vier weken na de inbeslagname besloot het OM de auto toch terug te geven aan verzoeker. Verzoeker kreeg zijn auto ongeveer acht weken na de inbeslagname terug.

Het OM besloot na de inbeslagname al snel tot vervreemding van de auto. Bij een inbeslagname hoort het OM echter eerst de mogelijkheid tot teruggave te overwegen². Bij een zorgvuldige overweging had het OM kort na de inbeslagname kunnen constateren dat er onvoldoende aanleiding bestond om de auto niet terug te geven aan verzoeker. Het was immers al vrij snel duidelijk dat niet X, maar verzoeker de eigenaar van de auto was. Ook had het OM al vrij snel kunnen vaststellen dat verzoeker geen verwijt kon worden gemaakt ten aanzien van de overtredingen die X met verzoekers auto beging. Zoals ook het OM bij nader inzien stelt, kon verzoeker namelijk niet weten dat X zonder geldig rijbewijs en onder invloed in zijn auto zou gaan rijden. Verzoeker had zijn auto slechts uitgeleend aan zijn zoon. Het was verzoekers zoon die de auto op zijn beurt weer uitleende aan X.

Gelet hierop had het OM op 5 juli 2019 de beslissing tot teruggave kunnen nemen, waarna de auto op 19 juli 2019 (na de beklagtermijn van twee weken) kon worden teruggegeven aan verzoeker. Doordat het OM naliet de beslissing tot teruggave toen al te nemen, heeft verzoeker zijn auto ruim vijf weken later pas teruggekregen, op 28 augustus. Daarmee heeft het OM gehandeld in strijd met het behoorlijkheidsvereiste van *redelijkheid*.

De Nationale ombudsman heeft met instemming vernomen dat het OM verzoeker 250 euro betaalt voor de tijd dat hij zijn auto onterecht heeft moeten missen. Van een gebaar van *coulance*, zoals het OM dat noemt, kan volgens de ombudsman niet worden gesproken. Het staat immers vast dat het OM onbehoorlijk heeft gehandeld bij de procedure omtrent de inbeslagname. Op basis daarvan is het passend een gebaar te maken richting verzoeker. Met de betaling van 250 euro heeft het OM dat ook gedaan.

Overigens vindt de Nationale ombudsman dat het OM verzoeker niet onvoldoende heeft geïnformeerd over de inbeslagname. Verzoeker had zich namelijk al uit eigen beweging tot het OM gewend met zijn verzoek tot teruggave³.

² Dat is de grondregel, zoals opgenomen in artikel IV.1 van de Aanwijzing inbeslagname (artikel 94 WvSv).

³ Het OM is bovendien niet verplicht om de burger (uit eigen beweging) te informeren over zijn beslissing tot bijvoorbeeld vervreemding of vernietiging. De ombudsman vindt dat het OM de burger wel zou moeten informeren over zijn beslissing als sprake is van bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld als het gaat om waardevolle of zeer persoonlijke voorwerpen. Zie Nationale ombudsman 2016/075.

Over de manier waarop verzoekers klachten zijn behandeld

De Nationale ombudsman toetst deze klacht aan het behoorlijkheidsvereiste van *goede organisatie*. Dit vereiste houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat haar organisatie en haar administratie de dienstverlening aan de burger ten goede komt. Zij werkt secuur en vermijdt slordigheden. Eventuele fouten worden zo snel mogelijk hersteld.

Dat betekent dat het OM ontvangen verzoeken en klachten zorgvuldig bewaart en doelgericht verwerkt. Dat impliceert ook goede dossiervorming en het adequaat behandelen van ontvangen klachten.

Verzoeker klaagde op 15 september 2019 bij het OM over de inbeslagname van zijn auto. Omdat een schriftelijke reactie van het OM uitbleef, schreef en belde verzoeker herhaaldelijk naar het OM. Hierbij klaagde hij opnieuw over de inbeslagname van zijn auto en over het uitblijven van een reactie op zijn klacht.

Het OM reageerde uiteindelijk op 27 oktober 2020 en bood zijn excuses aan voor de vertraging. Het OM informeerde verzoeker dat zijn brieven weliswaar waren geregistreerd, maar om onduidelijke redenen niet waren beantwoord. Verzoekers klacht werd op dit punt gegrond verklaard.

De Nationale ombudsman constateert dat het OM verzoekers klachten in eerste instantie geheel niet heeft opgepakt. Pas ruim na een jaar na zijn eerste klacht ontving verzoeker een reactie van het OM, hoewel hij tussentijds meerdere keren en op verschillende manieren had gerappelleerd. Naar het oordeel van de ombudsman is het OM onzorgvuldig omgegaan met verzoekers klachten en heeft het gemaakte fouten niet snel genoeg hersteld, waardoor de klachtbehandeling meer dan een jaar heeft geduurd.

De onderzochte gedraging is onbehoorlijk. Het OM heeft in strijd met het behoorlijkheidsvereiste van *goede organisatie* gehandeld.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van het OM zijn gegrond, wegens schending van de behoorlijkheidsvereisten van redelijkheid en goede organisatie

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen